

Spørgsmål fra Karin Di Martini

Spørgetid ved regionsrådsmødet den 25. september 2023

Nyborg den 10.9.2023

Jeg er formand for Foreningen Tjæren på Lynfrosten og andre giftgrunde i Danmark - se www.lynfrosten.dk På foreningens vegne ønsker jeg at stille spørgsmål til, om regionen vil foretage nye undersøgelser af udsivningen fra giftgrunden "Lynfrosten", Storebæltsvej 10, 5800 Nyborg - foranlediget af de aktiviteter, der i øjeblikket foregår der i forbindelse med nedrivningen af de gamle bygninger - og af den planlagte pilotering på grunden med ca 3000 piloteringspæle, der snart skal bankes direkte ned i den dybt forurenede grund? Det meste af grunden er kortlagt for giftstoffer; men er det ikke under de gamle bygninger. Visse steder kan man altså risikere uforvarende at ramme både nedgravede gifttromler og gamle giftbassiner, der blev dækket med jord. Regionen har ansvaret for udsivningen. Man må forvente, at der er en øget udsivning pga de nuværende aktiviteter og at der vil komme virkelig fart på, når der piloteres. Jeg er oplyst om, at man ikke har vurderet, at det er nødvendigt at undersøge forureningsfanen på den østlige side af motorvejen - altså tæt på kysten langs Østerøvej pga. af en rapport fra en tjæregrund ved Ringe. Denne tjæreforurening ligger i et morænelandskab, mens den gamle virksomhed Tjærekompagniet, som giften stammer fra, er etableret i Svanedammen - en gammel strandeng, hvor sediment og grundvand selvfølgelig opfører sig helt anderledes. Jeg er også oplyst om, at COWI har foretaget undersøgelser for regionen sidste år. Men disse siger jo ikke noget om, hvordan forholdene er nu. NU er der anledning til at ændre holdning og basere kortlægningen af forureningens omfang på målinger og fakta konkret - og stille spørgsmål som: Øges koncentrationerne af de fundne giftige kemikalier i den kendte forureningsfane og ikke mindst uden for denne - med de nuværende aktiviteter og de planlagte i forbindelse med nybyggeriet på grunden? Er forureningen ved at nå Storebælt? Eller er udsivningen til overfladevandet / havet allerede startet? Hvordan er udsivningen mod syd under det store beboelseskvarter fra Gormsvej ud mod Nyborg Fjord? Jeg håber, at regionsrådet vil tage initiativ til at undersøge udsivningen fra Lynfrosten - og se på konsekvenserne af nedrivnings- og byggeprocessen - samt selvfølgelig tage forholdsregler mod at giften spredes. Den mest effektive og billigste måde at gøre det på er selvfølgelig oprensning inden der kommer til at stå et færdigt byggeri oven på giftdepoterne.

Venlig hilsen Karin Di Martini

Svar på spørgsmål fra Karin Di Martini

Spørgetid ved regionsrådsmødet den 25. september 2023

I 2018-19 fik grundejer udført omfattende undersøgelser på ejendommen og i forureningsfanen. Region Syddanmark gennemgik disse undersøgelser og udførte samtidig egne beregninger, der inkluderede *worst case*-scenarier i forhold til, om den omfattende forurening i jord og grundvand kunne udgøre en risiko for Storebælt og Nyborg Fjord på kort og lang sigt.

Der er ingen tvivl om, at jorden på ejendommen og de to terrænnære grundvandsmagasiner er påvirket af massiv forurening af bl.a. de kraftigt lugtende phenoler og klorphenoler med den største udbredelse i det nederste af disse to magasiner. I grundvandet i kalkmagasinet, der ligger fra 10 meters dybde under ejendommen, ses i undersøgelserne kun en svag eller ingen påvirkning. Regionen vurderede på baggrund af forureningsens udbredelse, den geologiske viden og de udførte beregninger, at der ikke – selv ved fremtidige forandrede forhold – er en risiko for Storebælt og Nyborg Fjord for de stoffer, der kunne sive fra ”Lynfrost”-grunden.

Som følge heraf blev ”Lynfrossten” taget ud af offentlig indsats.

Region Syddanmark udførte i 2020 sin egen undersøgelse for at få afklaret, om forureningen på ejendommen kunne give anledning til påvirkning af indeklimaet i de nærmeste boliger ud mod Gormsvej. Undersøgelsen dokumenterede, at forureningen fra ejendommen ikke udgør en risiko for indeklimaet i nærliggende boliger. Grundejerne blev naturligvis orienteret om undersøgelsen og resultaterne.

Både ejendommen og forureningsfanen er kortlagt som forurenede, hvilket betyder, at der skal gives en §8-tilladelse efter Jordforureningsloven, hvis der skal flyttes jord, laves ændringer på ejendommen eller i forureningsfanen, som kan påvirke den offentlige indsats nu eller fremover. Kommunerne har ansvaret for at tildele §8-tilladelser, mens regionerne har høringsret.

En sådan tilladelse blev givet til det igangværende byggeprojekt i forhold til jordhåndteringen og til de rekreative og alment tilgængelige udendørsområder.

Bekymringen omkring byggeprojektets pilotering og påvirkningen af forureningen er fuldt forståelig. Piloteringen er oplyst af bygherres rådgiver til at omfatte 1717 pæle under tre bygninger. Disse pæle rammes i jorden til en dybde af maksimalt 8 meter, hvilket betyder, at de fæstnes i det øverste af lerlaget under det nedre sandlag. Det at pilotere bevirker, at jorden presses ud til siden, så der sker en komprimering af jorden tættest på pælen, hvor forureningen vil få sværere ved at trænge igennem. Skulle man uforvarende komme til at ramme igennem en tønde med flydende indhold, vil der lokalt kunne opstå en yderligere forurening, der på sigt vil kunne bidrage til forureningsfanen. I regionens risikovurdering fra 2019/20 er der taget højde for en eventuel påvirkning fra nedgravede tønder. Det er på baggrund af denne robuste risikovurdering, at ejendommen ikke er omfattet af den offentlige indsats ift. Storebælt og Nyborg Fjord.

Skulle der ske væsentlige ændringer i byggeprojektet, vil det kræve en fornyet §8-tilladelse fra kommunen, som regionen selvfølgelig vil skulle høres omkring.

Opsummeret har regionen ansvaret for at sikre værdifuldt grundvand mod forurening fra punktkilder og mod indeklimaproblemer i boliger og kontaktrisiko, som stammer fra jordforurening. Derudover har regionen også ansvaret for overfladevand, som er truet af jord- eller grundvandsforureninger. "Lynfrosten" truer ikke værdifuldt grundvand eller overfladevand, og der er heller ingen risiko for indeklimaet i de nærliggende boligområder.